

Program nauczania j zyka angielskiego w Gimnazjum nr 7 im. gen. Tadeusza Bora Komarowa w Grudzi dzu

Program zgodny z Podstaw programow zapisan w Rozporz dzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012r.

Autor programu: Katarzyna Nied wiedz

program zmodyfikowany przez:

M. Kaczmarek, D. Miller, P. Piszka, J. Liwi ska, S. Zaikina, M. Zacharian

ISBN 978-83-267-0145-0

1. Charakterystyka programu:

1.1. Zało enia programu

Przedstawiony program proponuje holistyczne podej cie do edukacji. Oznacza to, e ma na uwadze wszechstronny i rónomierny rozwój intelektualny, emocjonalny, fizyczny, etyczny i społeczny ucznia jako istoty, która poprzez integracj bod ciów zewtrznych i wewn trznych prze y do wiadczania wiata cała sob . Na nauczyciela za , oprócz funkcji instruktora, kontrolera i ewaluatora, nakłada rol doradcy, motywatora i eksperta. We wspólnym, szybko rozwijajm si wiecie uczniowie przynosz do klasy wiedz zdobyt własnym wysiłkiem i najcz ciej dzi ki własnej motywacji. Mo e to by wiat motoryzacji, informatyki, muzyki, podri mody czy innych kultur. Warto da uczniom szans , aby nas zadziwili swoimi zainteresowaniami, a tak e aby wymieniaj c si informacjami, uczyli si nawzajem. Dobrze, by nauczyciel stał si pełnoprawn , integraln cz ci zespołu klasowego. Wykazuj c zainteresowanie wiedz uczniów, nauczyciel wzmacnia ich samoocen i motywuje do dalszego rozwoju.

Typ szkoły: gimnazjum

Poziom: III.0 i dla uczniów pójczych

Poziom III.1 i dla uczniów kontynuuj nauk na podbudowie wymaga dla II etapu edukacyjnego

Program traktuje autonomi w procesie nauczania jako niezb dny element ka dej lekcji. Oznacza to, e ucze ma udział w wyborze form pracy i organizacji własnej nauki, uczy si wyszukiwa odpowiednie materiały pomocnicze (słu temu m.in. prace projektowe, prezentacje), radzi sobie z problemami, dokonywa samooceny, oceny wzajemnej,

współpracow w grupie. Program przewiduje również kompleksowe przygotowanie uczniów do egzaminu gimnazjalnego, co oznacza zapoznanie ich z zakresem wymaga (zakres gramatyki i słownictwa, poziom wszystkich sprawności językowych), form egzaminu, stosowanymi technikami egzaminacyjnymi oraz systemem punktacji. Jedną z form przygotowywania uczniów do testów sprawdzających s.tzw. *mock tests*, czyli testy próbne. Mają one na celu przede wszystkim oswojenie uczniów z formą i treścią egzaminu, wykształcenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, budowanie pewności siebie w trudnych sytuacjach egzaminacyjnych oraz stworzenie możliwości udziału w pewnego rodzaju próbach przed takim wydarzeniem, jakim jest egzamin gimnazjalny.

1.2. Wyricziki programu

CLIL (*Content and Language Integrated Learning*) i zgodnie ze wskazaniami współczesnej metodyki nauka języka obcego powinna znaleźć się ponad podziałami na przedmioty i zawiera w sobie treści i umiejętności z różnych dziedzin. Jednocześnie nie poszczególne zadania powinny być tak skonstruowane, aby nauczyciel języka angielskiego mógł swobodnie przeprowadzić je samodzielnie, bez dodatkowych przygotowań z zakresu konkretnego przedmiotu.

ITC (*Information and Technology Communication*) uczniowie nie uczą się, wykorzystując nowoczesne technologie do pozyskiwania informacji z internetu, komunikowania się między sobą, a szczególnie w trakcie wspólnego wykonywania prac projektowych (*collaborative learning*).

Rozwijanie kompetencji interkulturowej i uczenie tolerancji ma na celu ułatwianie uczniom na nieformalne kontakty z obcokrajowcami, a także rozwijanie świadomości własnej kultury i uczenie sposobów prezentowania jej na zewnątrz. Niezwykle ważną rolę w tym odgrywa wiadomość o wielokulturowości występującej w całym świecie, jak i w obrębie krajów anglojęzycznych, z uwzględnieniem różnic, w których język angielski funkcjonuje jako *lingua franca*. Termin *lingua franca* odnosi się do szeroko używanego języka, który jest środkiem komunikacji między różnymi grupami ludzi zamieszkującymi ten sam kraj, na przykład w odniesieniu do języka angielskiego w krajach skandynawskich.

Autonomia i samoocena ucznia uczniowie powinni mieć możliwość oceny zdobytej wiedzy z własnej perspektywy, wypełniając na przykład karty samooceny czy portfolio językowe. Dlatego w programie proponuje się wykorzystanie elementów całego Europejskiego Portfolio Językowego. Pracując z nim, uczeń stara się udokumentować zdobyte wiadomości, umiejętności i doświadczenia językowe oraz międzykulturowe zdobyte w ciągu całego życia. Portfolio jest na tyle jasno i zrozumiale sformułowane, że każdy użytkownik i w tym przypadku uczeń gimnazjum może bez problemów w nim posługiwać się. Językami stosowanymi w proponowanym dokumencie są język ojczysty oraz język angielski.

Language awareness (świadomość językowa) i program kładzie nacisk na rozwijanie świadomości językowej ucznia i zachęca do uczenia języka pragmatycznego, autentycznego, używanego w realnych sytuacjach komunikacyjnych i językowych. Ma to ucznia motywować do pracy i służby wzmocnieniu wiary we własne możliwości, a także uświadomić na języku i pozwoli zauważyć jego przydatność w życiu codziennym. Uczeń nie tylko staje się

wiadomy tego, co osiągnął (produkt), ale również jak to osiągnął (proces), przy użyciu jakich strategii. Potrafi odróżnić też od argumentów, stwierdzenie od przykładu, fakt od opinii itd.

1. 3. Warunki realizacji programu

Niniejszy program odpowiada wymaganiom Podstawy programowej dla III etapu edukacyjnego, poziom III.0 I III.1, zapisanej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r., Nr 4, poz. 17).

Program przeznaczony jest do realizacji w gimnazjach, w których uczniowie zaczynają lub kontynuują naukę języka angielskiego i przygotowują się do egzaminu gimnazjalnego.

Nauczyciel musi mieć możliwość dostosowania tempa wprowadzania materiału do aktualnych umiejętności językowych i możliwości swoich uczniów, liczebności klasy oraz liczby godzin lekcyjnych i pozalekcyjnych (jeśli nauczyciel ma takie do dyspozycji). Elastyczność programu powinna umożliwić nauczycielowi dokonywanie wyboru materiału (rezygnacja ze szczególnych, powtarzalnych części materiału na korzyść innych, które według nauczyciela uczniowie powinni dokładniej opanować, poszerzenie treści nauczania o własne pomysły).

Wytyczne co do sposobu i warunków podziału uczniów w grupy na zajęciach z języka obcego podaje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca 2009 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 54 z 2009 r., poz. 442). Według Rozporządzenia obowiązkowe zajęcia edukacyjne z języka obcego należy przeprowadzać w grupach oddziałowych, międzyoddziałowych lub międzyklasowych liczących od 10 do 24 uczniów. Przy podziale na grupy należy uwzględnić stopień zaawansowania znajomości języka obcego. Gwarantuje to indywidualizację procesów nauczania ze szczególnym uwzględnieniem zarówno uczniów z dysfunkcjami, jak i tych wybitnie zdolnych.

W procesie nauczania niezbędne jest wykorzystanie następujących środków dydaktycznych:

Dla ucznia:

książka podręcznik,

zestawy ćwiczeń,

płyta audio z nagraniem kasetowym do podręcznika.

Dla nauczyciela:

książka poradnik metodyczny,

książka program nauczania, rozkład materiału i plany wykładnicze,

testy,

płyta audio z nagraniem kasetowym do podręcznika oraz testów do słuchania,

płyty DVD.

Ponadto:

środki multimedialne: odtwarzacz CD i DVD, kamera, komputer, tablica interaktywna wraz z oprogramowaniem,

pomoce wizualne (tablice/plansze/mapy itd),

słowniki jednójzyczne,

• uproszczone dzieła literatury angielskiej (*graded readers*), czasopisma, ulotki odpowiednie do poziomu językowego i wieku uczniów,
• poradniki gramatyczne,
• zbiorowe i testowe.

1.4. Charakterystyka uczniów programu

Uczniowie

Praca zarówno z uczniem słabym, jak i zdolnym stanowi nie lada wyzwanie dla każdego nauczyciela. Dlatego niezwykle ważna jest indywidualizacja procesu nauczania. We współczesnej szkole coraz więcej uczniów ma trudności w opanowaniu umiejętności czytania i pisania, co przekłada się na problemy w nauce języków obcych. Do najczęstszych postaci tego zjawiska należą:

- **DYSLEKSJA**, czyli trudno ci w opanowaniu czytania, które często wiąże się także z problemami z rozpoznawaniem liter bądź ich złączeniem z nieodpowiednimi dźwiękami. Do czego nauczyciele nie potrafią zidentyfikować dysleksji u ucznia. Najpowszechniejszym kryterium stosowanym w ocenie jest zauważalny rozdźwięk pomiędzy inteligencją ucznia a jego osiągnięciami. Uczniowie dyslektyczni nie mają trudności w mówieniu i słuchaniu, natomiast mają problemy z opanowaniem czytania i literowania. Do najbardziej znanych symptomów dysleksji należą:

• mylenie liter i wyrazów o podobnym brzmieniu, np. *dad bad pad*,
• przestawianie i opuszczanie liter albo sylab, np. *kanie kości* zamiast *kości*,
• problem z rozróżnieniem prawej i lewej strony bądź kierunku (np. *wschód* zamiast *zachód*),
• kłopoty z literowaniem,
• pomijanie słów w trakcie czytania,
• problemy z utrzymaniem porządku.

Uczeń dyslektyczny czyta niechętnie, szczególnie na głos, zazwyczaj także nie rozumie tego, co czyta, ma więc trudnościami z opowiedzeniem treści przeczytanego tekstu bądź dialogu. Szczególnie widoczne mogą być te trudności na lekcjach języka obcego. W przypadku języka angielskiego mamy do czynienia z brakiem jednoznacznej zależności pomiędzy fonetyczną a graficzną formą wyrazów. Uczeń dyslektyczny nie dostrzega tych różnic i często nie stosuje poprawnego zapisu wyrazów.

- **DYSORTOGRAFIA**, czyli trudno ci w opanowaniu poprawnej pisowni (chodzi tu o wszelkiego rodzaju odstępstwa od prawidłowego zapisu). Błędne dysortograficzne mogą wynikać z braku możliwości zastosowania zasad pisowni, czasem skutkiem braku umiejętności koncentracji uwagi bądź braku nawyku kontrolowania rezultatu swojej pracy. Dysfunkcja ta może być bardzo widoczna w pisowni angielskiej, w której nie stosuje się zapisu fonetycznego, używając m.in. liter charakterystycznych dla języka polskiego, a nie angielskiego, np. *window* zamiast *lindow*

Specyficzne błędy w przypadku dysortografii:

• uporczywe opuszczanie, dodawanie i przestawianie liter i sylab,
• mylenie liter zwierciadlanych,
• tworzenie wyrazów bezsensownych wskutek pojawienia się w wyrazie kilku błędów.
Słownik powinien być nieodłącznym towarzyszem dziecka, które ma trudności z poprawną pisownią.

- **DYSGRAFIA**, czyli trudno ci w utrzymaniu prawidłowej formy graficznej pisma. Należy pamiętać, że niski poziom graficzny pisma, kołate litery wychodzące poza linijki, bałgawy, pozaginane kartki, zaniedbany i brudny zeszyt to nie zawsze oznaka niechlujstwa i lenistwa. Warto zwrócić uwagę, w jaki sposób uczymy długopis, ołówek, kredki jak się je przyciska itd. Uczniów z powyższymi wymienionymi deficytami należy traktować z dużą empatią i uwagą. Młody człowiek musi mieć czas i szansę na rozwijanie się we własnym tempie, dlatego nie powinien być narażony na stałą negatywną informację zwrotną. Specjalne traktowanie nie może jednak oznaczać promowania tych dysfunkcji czy nadawania przywilejów z nimi związanych. Mogłoby to zachęcać innych uczniów do czerpania korzyści z dysfunkcji. Ważne jest również aby nauczyciel pamiętał, że dziecko z deficytami powinno zostać poddane terapii, której postępowanie w dużej mierze zależy od: poziomu inteligencji i dziecka inteligentniejszego znajdzie wiele sposobów na poradzenie sobie z trudnościami, np. znajdując mnemotechniczne sposoby utrwalania pisowni, im młodsze dziecko, tym szybsze postępowanie, im bliżej ci zaburzeń i im mniejsze zaburzenia, tym lepsze rokowania, im lepszy stan psychiczny dziecka i im bliżej dziecku towarzyszy inne deficyty, wówczas postępowanie w terapii jest wolniejsze, współpraca z rodzicami, współpraca ze szkołą im nauczyciel lepiej rozumie trudności dziecka, a dziecko ma większe poczucie bezpieczeństwa i akceptacji, tym lepsze efekty.

Nauczyciele

Program jest przeznaczony dla nauczycieli mających pełne kwalifikacje do nauczania języka angielskiego, określone stosownym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczególnych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkoleń i wypadków, w których może zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, Dz. U. Nr 50 z 2009 r., poz. 400).

2. CELE I TREŚCI NAUCZANIA

2.1. Ogólne cele edukacyjne III etapu kształcenia

Zgodnie z Podstawą programową głównym celem nauczania w gimnazjum jest opanowanie przez uczniów języka angielskiego w stopniu zapewniającym im sprawność komunikacyjną. Nauka języka powinna towarzyszyć poszerzaniu wiedzy o kulturze i życiu codziennym krajów anglojęzycznych. Szkoła jest odpowiedzialna za rozwijanie w uczniu poczucia własnej wartości i wiary w swoje możliwości, co jest warunkiem rozwoju i postępu ucznia. Szkoła powinna wykształcić w uczniu umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy i rozwijania kompetencji językowej. Uczniowie powinni mieć także zapewnione możliwości uczenia się języka jako narzędzia przy wykonywaniu zadań zespołowych, szczególnie interdyscyplinarnych. Uczniowie gimnazjum powinni być otwarci na świat, zmotywowani do dalszego poszerzania wiedzy i umiejętności, tolerancyjni wobec innych kultur i wiadomości ich różnorodności. Program zakłada, że uczniowie rozpoczynający naukę języka angielskiego w gimnazjum zaczynają na poziomie A2/B1 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ).

2.2. Cele edukacji językowej dla początkujących – Poziom III.0

(według Podstawy programowej z komentarzami. Tom 3. Języki obce w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum; www.reformaprogramowa.men.gov.pl)

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
- Rozumienie wypowiedzi. Uczeń rozumie bardzo proste i krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Tworzenie wypowiedzi. Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Reagowanie na wypowiedzi. Uczeń uczestniczy w prostej rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
- Przetwarzanie wypowiedzi. Uczeń zmienia form przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

- człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, uczucia i emocje, zainteresowania),
- dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczenia domu i ich wyposażenie),
- szkoła (np. przedmioty nauczania w szkole),
- praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy),
- życie rodzinne i towarzyskie (np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności codziennego, formy spędzania czasu wolnego),
- żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne),
- zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towaroznawstwo i kupowanie, korzystanie z usług),
- podróże i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, informacja turystyczna, zwiedzanie),
- kultura (np. dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze),
- sport (np. popularne dyscypliny sportowe, imprezy sportowe),
- zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie),
- technika (np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych),
- świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz),
- elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanej języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu multikulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.

2. Uczeń rozumie ze słuchu bardzo proste, krótkie wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, rozmowy)

artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- reaguje na polecenia,
  - określa główny i tekst,
  - znajduje w tekście określone informacje,
  - określa intencje nadawcy/autora tekstu,
  - określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuacja, uczestnicy).
3. Uczeń rozumie krótkie, proste wypowiedzi pisemne (np. wiadomości informacyjne, listy, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy i proste teksty narracyjne):
- określa główny i tekst,
  - znajduje w tekście określone informacje,
  - określa intencje nadawcy/autora tekstu,
  - określa kontekst wypowiedzi (np. nadawca, odbiorca, forma tekstu).
4. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne:
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności,
  - opowiada o wydarzeniach z życia codziennego,
  - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
  - opisuje swoje upodobania,
  - wyraża opinie i uczucia,
  - przedstawia intencje i plany na przyszłość.
5. Uczeń tworzy bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisemne w formie prostych wyrażenia i zdań (np. wiadomości, e-mail, krótki opis):
- opisuje ludzi, przedmioty, miejsca i czynności,
  - opisuje wydarzenia z życia codziennego,
  - przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
  - opisuje swoje upodobania,
  - wyraża opinie i uczucia,
  - opisuje intencje i plany na przyszłość.
6. Uczeń reaguje ustnie w prosty i zrozumiały sposób w typowych sytuacjach:
- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i pożegna, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób),
  - stosuje formy grzecznościowe,
  - uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia,
  - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
  - wyraża opinie i życzenia, pyta o opinie i życzenia innych,
  - wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie),
  - wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę,
  - prosi o powtórzenie i wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.
7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość) w typowych sytuacjach:
- nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób),
  - uzyskuje i przekazuje proste informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz),
  - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
  - wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę.
8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie:
- przekazuje informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach),
  - przekazuje w języku polskim główne lub wybrane informacje z prostego tekstu w języku obcym.
9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów),

prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów w języku obcym).

10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.

11. Uczeń korzysta ze różnych źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) i wykorzystuje pomoc technologii informacyjno komunikacyjnych.

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. opis, zastąpienie innym wyrazem) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu.

13. Uczeń ma wiadomości o językach (np. podobieństwa i różnice między językami).

2.3. Cele edukacji językowej na podbudowie wymagań dla II etapu edukacyjnego – Poziom III.1

Cele kształcenia – wymagania ogólne:

Znajomość środków językowych - Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.

Rozumienie wypowiedzi - Uczeń rozumie proste, krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Tworzenie wypowiedzi - Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Reagowanie na wypowiedzi - Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Przetwarzanie wypowiedzi - Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:

– człowiek (np. dane personalne, wyzwalczające trzaski, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania),

– dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczenia w domu i ich wyposażenie),

– szkoła (np. przedmioty nauczania w szkole),

– praca (np. popularne zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy),

– życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy),

– żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne),

– zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towaroznawstwo i kupowanie, korzystanie z usług, reklama),

• podroże i turystyka (np. środki transportu, orientacja w terenie, hotel, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie),

• kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich działalność w kulturze, media),

• sport (np. dyscypliny sportu, sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy),

• zdrowie (np. higieniczny tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, uzależnienia),

• nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, technologie informacyjno komunikacyjne),

• świat przyrody (np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe),

• życie społeczne (np. konflikty i problemy społeczne, przestępstwa),

• elementy wiedzy o krajach obszaru nauczania oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu multikulturowego oraz tematyki integracji europejskiej.

2. Uczeń rozumie ze słuchu proste, krótkie, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

• reaguje na polecenia,

• określa główny temat tekstu,

• znajduje w tekście określone informacje,

• określa intencję nadawcy/autora tekstu,

• określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuacja, uczestnicy),

• rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

3. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne):

• określa główny temat tekstu,

• określa główny temat poszczególnych części tekstu,

• znajduje w tekście określone informacje,

• określa intencje nadawcy/autora tekstu,

• określa kontekst wypowiedzi (np. nadawca, odbiorca, forma tekstu),

• rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,

• rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

4. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne

• opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i osoby,

• opowiada o wydarzeniach z życia codziennego,

• przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,

• relacjonuje wydarzenia z przeszłości

• wyraża uzasadnione opinie, poglądy i uczucia,

• przedstawia opinie innych osób,

• przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany przyszłości,

• opisuje doświadczenia swoje i innych osób,

• stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

5. Uczeń tworzy krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi pisane (np. notatka, ogłoszenie, zaproszenie, pozdrowienie, życzenia, wiadomość, ankieta, pocztówka, e-mail, opis, listki list prywatny):

• opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i osoby,

• opisuje wydarzenia z życia codziennego,

• przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,

• relacjonuje wydarzenia z przeszłości

• wyraża uzasadnione poglądy i uczucia,

• przedstawia opinie innych osób,

- opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany **na przyszłość** ,
  - opisuje **doświadczenia** swoje i innych osób,
  - stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi **zależnie** od sytuacji.
6. Uczeń reaguje ustnie w sposób zrozumiały w typowych **sytuacjach**:
- **nastraja** kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, wita się i się **regna**, udziela podstawowych informacji na swój temat i **pyta** dane rozmówcy oraz innych osób),
  - rozpoczyna, prowadzi i **kończy** rozmowę ,
  - stosuje formy grzecznościowe,
  - uzyskuje i przekazuje informacje i **wyjaśnienia**,
  - prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach **z życia** codziennego (np. wymiana zakupionego towaru),
  - proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i **sugestie**
  - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
  - **wyraża** opinie, intencje, preferencje i **życzenia**, pyta o opinie, preferencje i **życzenia** innych, zgadza się , sprzeciwia się ,
  - **wyraża** emocje (np. radość , niezadowolenie, zdziwienie),
  - prosi o **radę** i udziela rady,
  - **wyraża** prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę ,
  - **wyraża** skargę , przeprosza, przyjmuje przeprosiny,
  - prosi o **potwierdzenie** lub **wyjaśnienie** (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca
7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e mail, wiadomość , pocztą **elektronową**, karta **listowa** prywatna) w typowych sytuacjach:
- **nastraja** kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i **pyta** o dane rozmówcy **z życia** codziennego),
  - uzyskuje i przekazuje informacje i **wyjaśnienia** (np. wypełnia formularz),
  - prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach **z życia** codziennego (np. uzgadnianie formy **spędzania** czasu),
  - proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i **sugestie**
  - prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia,
  - **wyraża** opinie, intencje, preferencje i **życzenia**, pyta o opinie, preferencje i **życzenia** innych, zgadza się , sprzeciwia się ,
  - **wyraża** emocje (np. radość , niezadowolenie, zdziwienie),
  - prosi o **radę** i udziela rady,
  - **wyraża** prośby i podziękowania oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę ,
  - **wyraża** skargę , przeprosza, przyjmuje przeprosiny.
8. Uczeń **przetwarza** tekst ustnie lub pisemnie:
- przekazuje **w języku** obcym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np. filmach, reklamach) oraz tekstach **obcojęzycznych**,
  - przekazuje **w języku** polskim **główne** lub wybrane informacje z tekstu w **języku** obcym,
  - przekazuje **w języku** obcym informacje sformułowane w **języku** polskim.
9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio **językowego**) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad **językiem** (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów **kulturowych** **języka** obcego).
10. Uczeń **współdziała** w grupie, np. w lekcyjnych i **pozaekscyzywnych** **językowych** pracach projektowych.
11. Uczeń korzysta ze **rodzajów** informacji **w języku** obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi), **korzysta** z pomocy technologii informacyjno komunikacyjnych.

12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty) i strategie kompensacyjne (np. zastąpienie innym wyrazem, opis, środki niewerbalne) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu.
13. Uczeń ma wiadomości o językach (np. podobieństwa i różnice między językami).

3.1. Treści kulturoznawcze i proeuropejskie

We współczesnej szkole to właśnie na lekcjach języka obcego kształtuje się wiadomości o kulturze w kontekście całego kontynentu europejskiego, a także rozwijane są kompetencje interkulturowe i odbywa się nauka tolerancji. Dlatego też w procesie dydaktycznym nauczane treści powinny nie tylko dotyczyć obszaru kulturowego języka docelowego, ale także rozwijać umiejętność przedstawiania do wiadomości wyników z kontaktów z różnymi kulturami oraz dzielenia się nimi. Uczeń powinien być uwrażliwiany na to, jak ważnym elementem w nauce są nieformalne kontakty z obcokrajowcami. Ważne jest także rozwijanie u uczniów świadomości własnego dziedzictwa kulturowego i nauczanie sposobów przekazywania tej wiedzy na zewnątrz. Uczniowie i nauczyciele wykorzystują internet do współpracy ponad granicami, współdziałają, wymieniają się informacjami i materiałami do nauki. Tego typu programy pozwalają na poszerzenie możliwości edukacyjnych oferowanych nie tylko uczniom, ale i nauczycielom, a także motywują uczniów do nauki i otwarcia się na wpływy kultur innych krajów. Sprzyjają nabywaniu wiedzy o kulturze i umiejętności komunikacyjnych, nadają perspektywę kulturze i wartościom oraz umożliwiają wprowadzenie innowacji pedagogicznych. Wszystkie te czynniki sprawiają, że programy e-learningowe tworzą atrakcyjne środowisko nauki dla uczniów, nauczycieli i całej szkoły.

Programy unijne oparte na korzystaniu z internetu umożliwiają współpracę bliźniaczych szkół podstawowych i średnich w Europie za pośrednictwem mediów elektronicznych, a także promują szkolenia nauczycieli. Zapewniają one nauczycielom przestrzeń wirtualną i wsparcie organizacyjne, pośredniczą w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy szkołami z różnych krajów, umożliwiają młodym ludziom świadome rozwijanie zainteresowań, sprzyjają pokonywaniu uprzedzeń, promują tolerancję i motywują do nauki. Zachęcają one zarówno nauczycieli, jak i uczniów do wykorzystania internetu i różnorodnych programów komputerowych. Ten sposób jest bardzo silnie osadzony w realiach szkolnych i dzięki temu uczeń rozwija kompetencje językowe, interkulturowe i techniczne. Pozwala także na naukę komunikacji pisemnej i ustnej w językach obcych, a dzięki temu uwzględnia potrzeby nauki języka i motywuje do niej ucznia, ponieważ wszelkie aspekty języka, jak chociażby słownictwo czy gramatyka, wykorzystywane są na bieżąco. Uczeń zdobywa wiedzę bardziej indywidualnie, dzięki czemu jest bardziej zaangażowany emocjonalnie w proces kształcenia. Młodzi ludzie mogą także wymieniać się poglądami i opiniami w naturalnej dla nich sytuacji komunikacyjnej, jak są czaty, fora internetowe, tworzenie i publikowanie stron internetowych oraz umieszczanie ich w wirtualnej przestrzeni.

Dzięki tego typu programom uczniowie zyskują sposobność poznania innych kultur, lepiej znają własną kulturę i jej wartość. Zyskują szansę odkrywania wspólnych uniwersalnych wartości w kontekście szerszym niż lokalny, rozpoznawania podobieństw i różnic kulturowych i, co jest niezwykle istotne, akceptowania ich bez oszucania. W ramach takiego programu mogą ze sobą współpracować nauczyciele nie tylko języka angielskiego, ale także innych przedmiotów. Wprowadzenie nauczycieli do możliwości trudno jest w rozwijaniu kompetencji lingwistycznych i interkulturowych, m.in. ze względu na to, że

brakuje takich tradycji i odpowiednich wskazań w programach nauczania. Istotne jest także to, że praca nad treściami innymi niż języki obce otwiera przed uczniami możliwość dalszej edukacji, a w przyszłości ich pracy w innych krajach. Właściwie jest również to, że e-learning to doskonała zabawa, która w nowatorski sposób rozwija ich ciekawość i zainteresowania uczniów.

4. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

4.1. Metody pracy

Ze względu na różnorodność osobowości, jak reprezentuje zespół uczniów, nie jest wskazane ograniczenie się przez nauczyciela do jednej lub dwóch metod nauczania. W niniejszym programie proponuje się podejście holistyczne z zastosowaniem elementów różnych metod. Spośród nich na wyróżnienie zasługują dwie pierwsze metody jako wiążące, a pozostałe jako wspomagające i uatrakcyjniające proces nauczania.

Metoda komunikacyjna - W metodzie tej najczęściej stosowanymi formami jest praca w grupach i parach. Jej głównym celem jest kształtowanie umiejętności efektywnego komunikowania się. Metoda ta usuwa nauczyciela nieco w cień. Ma on ograniczony czas swojego mówienia na korzyść czasu komunikowania się uczniów między sobą. Jego zadaniem jest monitorowanie pracy uczniów, z reguły bez poprawiania i przerywania. W przeznaczonym do tego czasie nauczyciel dostarcza informacji zwrotnej, w której wyraża nie tylko, jakie uczniowie popełnili, podaje poprawne modele wypowiedzi. W metodzie tej ważna jest skuteczność wypowiedzi, a nie jej poprawność.

Metoda kognitywna - Celem tej metody jest wykształcenie kompetencji językowej, która za pomocą określonej liczby reguł gramatycznych umożliwia rozumienie i generowanie nieskończenie wielu poprawnych zdań. W metodzie tej błąd jest traktowany jako zjawisko naturalne związane z procesem uczenia się oraz jako dowód na to, że proces ten ma miejsce. Objawienia i komentarze gramatyczne nauczyciela ułatwiają pokonywanie trudności.

Metoda audiolingwalna - W metodzie tej nauka języka mówionego wyprzedza naukę języka pisanego. Uczniowie powtarzają zwroty i całe zdania, wicz poprawny wymów i intonację zarówno poprzez powtórzenia indywidualne, jak i role. Nauczyciel kontroluje poprawność reakcji językowych uczniów. Eliminuje słuchanie języka ojczystego oraz wszelkie komentarze i objawienia gramatyczne. Główną techniką to powtarzanie (drilling) i uczenie się na pamięć.

Metoda bezpośrednia - Metoda ta polega na prowadzeniu konwersacji pomiędzy uczniem a nauczycielem w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnych. Uczenie następuje w trakcie naturalnych interakcji językowych z nauczycielem bądź z rodzimym użytkownikiem języka w czasie pobytu za granicą, gdzie nie ma mowy o systematycznym uczeniu się gramatyki i słownictwa. Treści nauczania nie podlegają ani selekcji, ani gradacji. Nauczyciel, lub też rodzimy użytkownik języka, mówi w sposób naturalny, a uczeń stara się zrozumieć wypowiedź, w czym pomaga mu naturalny kontekst.

Metoda gramatyczno-tłumaczeniowa - W metodzie tej główny nacisk kładzie się na naukę gramatyki, a tłumaczenie to jedna z podstawowych technik. Najczęściej dzieje się to w formie pisemnej lub na bazie tekstu pisanego. Uczniowie analizują zasady gramatyczne języka obcego, uwzględniając język ojczystego. Metoda ta z jednej strony może wydawać się nużąca,

jednak s uczniowie, ktł%orym mo odpowiada , gdy daje poczucie bezpiecze stwa i sukcesu.

Sugestopedia - Według Georgi ĩ%ozonowa, twł%orcy tej metody, pozytywna sugestia stymuluje nauki . Relaksuj ce i przyjemne warunki pracy s tworzone głł%ownie poprzez odpowiedni muzyk . Materiał j zykowy jest prezentowany uczniom w postaci dłu szego dialogu przy akompaniamencie muzyki powa nej, np. symfonii Beethovena czy muzyki barokowej. Klasa ma odpowiednie o wietlenie, wygodne miejsca do siedzenia oraz przedmioty lub napisy zwi zane z tematem, umieszczone w widocznym miejscu.

Task based teaching - Jest to metoda trzystopniowa. Najpierw uczniowie przypominaj sobie i poszerzaj wiedz (zwroty, słowa) przydatn w temacie, ktł%ory zdefiniował nauczyciel. Potem, pracuj c w parach lub małych grupach, wykonuj c zadanie (najcz ciej wiczenie zwi zane z czytaniem, słuchaniem lub rozwi zywaniami problemu). Na koniec nast puje etap prezentacji zadania przed klas w formie mł%owionej lub wizualnej. Informacja zwrotna nauczyciela jest dopełnieniem wysłł%ków ucznił%ów.

Do ka dej z wy ej wymienionych metod mo na doł y elementy metody naturalnej, w ktł%orej nauczyciel nie zmusza ucznił%ów do mł%owienia, ale odzwierciedla ich spontaniczne prił%oby wypowiedzi. Sam nauczyciel natomiast ywa prostego j zyka w zrozumiałym dla ucznia kontek cie.

4.2. Sugerowane formy pracy

Podczas lekcji praca nauczyciela i ucznił%ów mo przybiera rł%ne formy w zale no ci od rodzaju zadania, liczebno ci klasy i czasu, jakim dysponuje nauczyciel na wprowadzenie danej aktywno ci j zykowej.

Ze wzgl du na stawiane cele nauczania mo na wył%ni trzy podstawowe formy pracy lekcyjnej: praca z cał klas , praca indywidualna oraz praca w parach b d w grupach. Proporcje mi dzy nimi nie b d stałe, ze wzgl du na typ zadania, mo liwo ci czasowe, jak i szczegł%olne potrzeby tej grupy j zykowej.

Form sugerowan przez program jest praca w grupach b d w parach umo liwiaj ca uczniom yw komunikacj i aktywizuj ca ich w najwi kszym stopniu.

Poni ej przedstawiono trzy podstawowe formy pracy na lekcji z uwzgl dnieniem czynno ci nauczyciela i ucznił%ów oraz przedstawieniem zał%ad tych form pracy:

Czynno ci nauczyciela	Czynno ci ucznił%ów
łł%o elementy wykładu (nauczyciel opisuje, wyja nia, instruuje)	łł%o odpowiedzi na zapytania i instrukcje nauczyciela
łł%o zadawanie pyta	łł%o s pontaniczne reakcje ucznił%ów
łł%o reagowanie na wypowiedzi ucznił%ów (pochwały, zach ty, akceptacja, łagodna krytyka)	łł%o zapytania, komentarze

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • nauczyciel uczy wiele osób w tym samym czasie • uczniowie czują się ci grupy • uczniowie przygotowani do pracy samodzielnej (np. w domu) 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone zaangażowanie pojedynczych uczniów • nauka odbywa się w jednakowym tempie (dla niektórych uczniów za wolnym, dla innych za szybkim)

UCZENIE CAŁEJ KLASY

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
<ul style="list-style-type: none"> • instruowanie i wyjaśnianie • monitorowanie • informacja zwrotna 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie poleceń • korzystanie z pomocy nauczyciela lub kolegi/koleżanki

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • umożliwia dostosowanie tempa pracy do indywidualnych potrzeb uczniów • umożliwia wyciszenie uczniów • umożliwia nauczycielowi ocenę i kontrolę ucznia • umożliwia nauczycielowi przydzielenie zadań według indywidualnych zdolności i potrzeb uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielkie możliwości interakcji • uczniowie kończą zadania w krótkim czasie (często pojawiają się problemy z dyscypliną)

PRACA INDYWIDUALNA

Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
<ul style="list-style-type: none"> • instruowanie i wyjaśnianie • wzmacnianie działań grup mniej aktywnych • tonowanie działań powodujących problemy z dyscypliną • udzielanie informacji zwrotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie zadań wspólnie z kolegami lub z grupami • reagowanie na wypowiedzi kolegi/koleżanki lub grupy

Pozytywne strony	Negatywne strony
<ul style="list-style-type: none"> • redukuje dominację nauczyciela • zwiększa czasowy udział uczniów w procesie nauki • umożliwia interakcje • aktywizuje uczniów w procesie nauki 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona kontrola nauczyciela (może to skutkować wyżywaniem języka ojczystego, hałasem w klasie, brakiem aktywności uczniów w niektórych sytuacjach)

PRACA W PARACH I GRUPACH

Aby uniknąć negatywnych zjawisk w czasie pracy grupowej, dobrze jest ustalić następujące zasady:

- Wszyscy są aktywni.
- Każda wypowiedź jest jednakowo ważna i szanowana.
- Uwaga nie słuchamy i nie przerywamy wypowiedzi innych.
- Nie oceniamy ani nie krytykujemy innych wypowiedzi.
- Wypowiadamy się we własnym imieniu.
- Dyskutujemy na temat, o problemie, a nie o osobie.
- Dbamy o ogólny klimat wzajemnej akceptacji i życzliwości.

5.1. Sugerowane techniki nauczania

W czasie wiczenia poszczególnych sprawności nauczyciel może korzystać z następujących technik nauczania:

MIEDZIE

- Zadawanie pytań i udzielanie na nie odpowiedzi;
- Układanie pytań do tekstu, obrazu, nagrania, zdania oznajmującego itp.;
- Budowanie dialogów według wzorów;
- Omawianie różnic pomiędzy tekstami, obrazkami, nagraniami;
- Skecze, wiczenia dramatyczne;
- Recytowanie wierszy, śpiewanie piosenek i szantów;
- Zadania oparte na uzupełnianiu luk informacyjnych;
- Opowiadanie historyjek.

WYMOWA

- Chóralne i indywidualne powtarzanie za wzorem;
- Czytanie na głos w klasie oraz czytanie dłuższych tekstów w domu.

SŁUCHANIE

- Dyktando;
- Zaznaczanie usłyszanego dźwięku, wyrazu, zdania, ilustracji;
- Szeregowanie ilustracji w kolejności ich występowania w tekście;
- Wypełnianie tabeli, diagramów;
- Wykonywanie gestu, rysunku, czynności zgodnie z poleceniem;
- Słuchanie opowiadania nauczyciela lub nagrania oraz wybranie zdania, które jest najbliższe treści; zaznaczanie odpowiedzi metodą prawda/fałsz.

CZYTANIE

- Wybieranie właściwego obrazka lub jego elementu na podstawie tekstu;
- Szeregowanie ilustracji w kolejności ich występowania w tekście;
- Wybieranie właściwych odpowiedzi do pytań sformułowanych na podstawie tekstu (*multiple choice*);
- Poprawianie błędnych informacji w tekście;
- Wypełnianie tabel/luk brakujących informacji;
- Zaznaczanie danych z tekstu na mapach, diagramach, planach, rysunkach itp.

- Zdania typu prawda/fałsz;
- Uporządkowanie pomieszanych zdań, fragmentów tekstu, dialogów;
- Dopasowywanie tytułów do akapitów tekstu;
- Nadawanie tytułu tekstowi lub wybieranie najlepszego tytułu z kilku propozycji.

PISANIE

- Uzupełnianie lub układanie napisów w historyjkach miksowych;
- Opisywanie miejsc, rzeczy, osób;
- Pisanie życzeń, kart z wakacji, zaproszeń, SMS-ów, e-maili, listów prywatnych;
- Pisanie tekstów formalnych, takich jak ogłoszenia, formularze, ankiety;
- Pisanie wypracowań lub kilkuzdaniowych wypowiedzi na zadany temat;
- Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi do tekstu.

5.2. Indywidualizacja pracy

Sposobem na zapewnienie wszystkim uczniom optymalnych warunków do nauki oraz na motywowanie ich do podejmowania nowych wyzwań, przy uwzględnieniu ich indywidualnych cech charakteru i preferencji dotyczących sposobu nauki, jest regularne wprowadzanie zadań o zróżnicowanym stopniu trudności (*mixed abilities*), zadań do wyboru (*options*) oraz zadań dodatkowych (*extra activities*).

5.3. Strategie komunikacyjne

Spośród czterech podstawowych sprawności językowych (dwie receptywne: rozumienie ze słuchu i czytanie oraz dwie produktywne: mówienie i pisanie) nauczyciel na lekcji skupi się na rozwijaniu kilku z nich (*integrated skills lesson*) lub na jednej wybranej. W przypadku wiczenia rozumienia ze słuchu należy pamiętać, aby tekst był na nieco wyższym poziomie językowym niż poziom językowy uczniów.

Przykładowa struktura lekcji poświęconej uczeniu **rozumienia ze słuchu**:

pre listening – należy zacząć od nakłonienia uczniów do przewidywania tematu nagrania (gdzie patrzeć na fotografie bądź tytuł) lub słownictwa, które może pojawić się. Można na tym etapie wprowadzić kilka kluczowych słów.

first listening – zanim przystąpimy do słuchania, należy sprawdzić, czy głośno nagranie jest odpowiednia. Pierwszemu wysłuchaniu powinny towarzyszyć 2-3 pytania natury ogólnej (*listening for the gist*) lub zadanie typu: dopasuj tytuły do fragmentów tekstu. Po uzyskaniu poprawnych odpowiedzi przystępujemy do drugiego słuchania.

second listening – podczas drugiego słuchania uczniowie powinni wykonać wiczenia sprawdzające dokładniejsze zrozumienie tekstu (*listening for specific information*). Można zastosować w tym celu różne techniki: pytania wielokrotnego wyboru, zadania typu: prawda/fałsz, uzupełnianie luk itd.

follow up – materiał zawarty w nagraniu można w dalszej części lekcji wykorzystać do dyskusji, odgrywania scenek dramatycznych, pisania dialogów, wypracowań itd.

W czasie wiczenia **rozumienia tekstu czytanego** należy pamiętać o różnych strategiach czytania. Jedną z nich jest *skimming*, czyli czytanie tekstu w celu ogólnego zrozumienia (*reading for the gist*) oraz *scanning* polegający na wyszukiwaniu szczegółów (*reading for details*).

Przykładowa struktura lekcji po wiczeniach uczenia rozumienia tekstu czytanego:

Pre-reading – podobnie jak w przypadku słuchania czytanie powinno być poprzedzone wiczeniami motywującymi, w czasie których uczniowie przewidują, uczą się kilku nowych słów, występujących w tekście, układają pytania, na które chcieliby znaleźć odpowiedzi.

First reading – do pierwszego czytania uczniowie mapodane 2-3 pytania ogólne lub zadanie typu: dopasuj do tekstu fragmenty z niego usunięte.

Second reading – w trakcie drugiego słuchania uczniowie wykonują wiczenia wymagające dokładniejszego zrozumienia tekstu (uzupełnianie luk, zadania typu prawda/fałsz itd).

Follow up – materiał zawarty w tekście może być wykorzystany do dyskusji, pracy ze słownikiem, wiczeń dramatycznych, pisanie wypracowania itd.

Do wiczeń w mówieniu uczniowie powinni być przygotowani przez nauczyciela, podobnie jak do wiczeń innych sprawności językowych. Mogą to być wiczenia kontrolowane (*controlled activities*), w czasie których uczniowie uczą się nowych słów i struktur poprzez wiczenie wymowy i intonacji. Powtarzają słowa i zdania na podstawie usłyszanych przykładów, obrazków, napisów i filmów. Wiczenia przygotowują do swobodnego mówienia w wiczeniach sterowanych (*guided activities*), w czasie których uczniowie już nie tylko powtarzają, ale tworzą własne wypowiedzi z użyciem wiczeń nauczonych słów i struktur (np. dialog, krótkie odpowiedzi itd). Służą do stworzenia tzw. luki informacyjnej (*opinion/information gap*), czyli sytuacji, w której jeden uczeń chce poznać opinię drugiego lub uzyskać informację, której sam nie ma. Na tym etapie nauczyciel nadal zwraca uwagę na poprawność językową uczniów i stara się korygować ich błędy. Swobodne wypowiedzi (*freer communication*) to wiczenia, w czasie których uczniowie bardziej swobodnie i płynnie mówią w swobodnej wypowiedzi niż w poprzednich. Nauczyciel nie powinien ingerować w przypadku popełnianych przez nich błędów. Może natomiast notować i odnosić się do nich po zakończeniu zadania. Należy pamiętać, aby zapewnić uczniom bodziec do rozmowy, tak aby mogła ona brzmieć w miarę naturalnie.

Podobnie jak w przypadku mówienia w wiczeniach w pisaniu mogą mieć charakter kontrolowany, sterowany i swobodny. W wiczeniu w pisaniu obejmuje kilka aspektów: pismo, pisownia, interpunkcja, budowa zdania, organizacja tekstu (podział na akapity), spójność stylu (formalny, nieformalny), formy (SMS, list, krótki notatka). Ponieważ wiczenia w pisaniu nie są lubiane przez uczniów, najlepiej ich zmotywować chociażby poprzez taki bodziec, jak fragment nagrania, tekstu, filmu, do którego mają odnieść się w formie listu, wyrażenia opinii itd. Innym bodźcem może być przyzwolenie nauczyciela na napisanie przez ucznia tekstu na komputerze, opatrzenie go zdjęciem, rysunkiem itd.

5.4. Inne techniki nauczania

Prace projektowe

Tworzenie projektu może stać się doskonałą okazją do realizowania idei interdyscyplinarnej, czyli łączenia wiedzy, którą uczniowie nabyli na lekcjach innych przedmiotów. Nauczyciel nie odgrywa tu roli eksperta, jest raczej organizatorem projektu. Przydziela konkretne zadania, doradza, gdzie znaleźć potrzebne informacje (inni nauczyciele, rodzice, media, literatura itd). Jeśli jest to np. projekt na temat zwyczajów panujących w Wielkiej Brytanii, uczniowie będą prawdopodobnie wspierać się wiedzą z dziedziny historii, geografii, przyrody itd. Dzięki projektom uczniowie wcielają się w języka jak najbardziej zbliżone do autentycznego, a służą tu one jako narzędzie, a nie cel sam w sobie.

Techniki dramowe

Odgrywanie scenek z podręczników, bajek, sztuk itd. jest dla wielu uczniów przyjemnym wyczeniem, wyzwaniem i motywacją. Przed występem nauczyciel powinien dobrze zaznajomić uczniów ze scenariuszem, upewnić się, czy jest zrozumiały, przećwiczyć wymowę i dać im czas na przygotowanie się. Elementy dramy można stosować na lekcji lub na uroczystościach szkolnych (Dzień Matki, jasełka itd.). Uczniowie uczestniczą nie tylko w procesie nauki języka, ale również w reżyserowaniu przedstawienia. Sami przygotowują kostiumy, dekoracje, wprowadzają własne pomysły. Wszystkie te czynności rozwijają ich kreatywność. Ćwiczenia tego typu integrują grupę, odczuwają mniej aktywnych uczniów i prawie zawsze dają poczucie sukcesu.

5.5. Style uczenia się

Nauczyciel powinien tak przygotować i poprowadzić zajęcia, aby uczniowie o różnych stylach uczenia się mieli równe szanse na dobre opanowanie nowego materiału. Oto najczęściej występujące style uczenia się:

Auditory Learners – najlepiej uczą się poprzez słuchanie, mówienie, głośne czytanie. Lubią takie zadania jak: wywiady, debaty, sprawozdania, opowiadania, konwersacje.

Visual Learners – najlepiej uczą się poprzez wizualne prezentacje nowego materiału, obserwowanie, ciche czytanie. Lubią pracować nad wykresami, mapami, diagramami, tekstami opatrzonymi rysunkami.

Tactile Learners – najlepiej uczą się przez dotyk, czynności manualne. Lubią rysowanie, malowanie, gry planszowe, modelowanie, wykonywanie przedmiotów według instrukcji itd.

Kinesthetic Learner – najlepiej uczy się przez dotyk, czynności manualne, ale przy użyciu całego ciała. Lubią gry i zabawy ruchowe, wykonywanie modeli, przeprowadzanie doświadczeń.

Global Learners – to uczniowie spontaniczni i polegają na własnej intuicji. Najlepiej uczą się, gdy materiał i sposób jego prezentacji przedstawiony jest w oryginalny sposób. Lubią współpracować dlatego odpowiada im brać udział w konkursach, czytanie na głos, opowiadanie i pisanie historyjek, praca z wykorzystaniem programów komputerowych.

Analytic Learners – to uczniowie, którzy planują i organizują sobie naukę, koncentrują się na szczegółach. Najlepiej uczą się indywidualnie. Lubią, gdy cele i wymagania są jasno sformułowane, a instrukcje podawane stopniowo.

5.6. Struktura lekcji

Klasyczna lekcja języka angielskiego może przebiegać według następującej struktury:

- rozgrzewka językowa (*warm up/pre teaching*) np. sprawdzenie pracy domowej, powtórka materiału z poprzednich lekcji w formie pytań i odpowiedzi, piosenka, dyskusja itd.,
- wprowadzenie nowego materiału (*presentation*),
- ćwiczenie nowego materiału pod ścisłą kontrolą nauczyciela (*controlled practice*),
- ćwiczenie nowego materiału przy pomocy nauczyciela lub kolegi/koleżanki (*guided practice*),
- spontaniczne nabywanie umiejętności (*production*).

Każda struktura lekcji może być stosowana dowolnie przez nauczyciela w zależności od grupy uczniów.

6. PRZEWIDYWANE OSI GNIA UCZNIÓW

Poziom podstawowy	A1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np.: miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiadają. Odpowiada na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić proste rozmowy, pod warunkiem że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.
	A2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i czysto używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym (słowo np.: bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy). Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdania na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.

Poziom samodzielności	B1	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w jasnych, standardowych wypowiedziach, które dotyczą jej spraw i zdarzeń typowych dla pracy, szkoły, czasu wolnego itd. Potrafi radzić sobie w różnych sytuacjach komunikacyjnych, które mogą zdarzyć w czasie podróży w regionie, gdzie mówi swoim językiem. Potrafi tworzyć proste, spójne wypowiedzi ustne lub pisemne na tematy, które jej znane będą i interesują. Potrafi opisywać do wiadzenia, zdarzenia, nadzieje, marzenia i zamierzenia, krótko i zasadniczo, wyrażając swoje opinie i plany.
	B2	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie znaczenie głównych wątków przekazu zawartego w złożonych tekstach na tematy konkretne i abstrakcyjne, łącznie z rozumieniem dyskusji na tematy techniczne z zakresu jej specjalności. Potrafi porozumiewać się na tym płynnie i spontanicznie, by prowadzić normalną rozmowę z rodzimym użytkownikiem języka, nie powodując przy tym napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi mówić w szerokiej gamie tematów i formułować przejrzyste i szczegółowe wypowiedzi ustne lub pisemne, a także wyrażać swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem dyskusji, rozważając wady i zalety różnych rozwiązań.

6.1. Kontrola i ocena osiągnięć uczniów

W procesie nauki uczeń podlega ocenianiu bieżącemu (w formie pisemnej oraz ustnej) oraz okresowemu (najczęściej w formie pisemnej). Kontrola bieżąca powinna być stała, ma bowiem na celu skłonięcie uczniów do systematycznej pracy oraz dostarczenie im informacji zwrotnych dotyczących ich postępów i trudności. Kontrola okresowa jest dokonywana raz lub dwa razy w semestrze i ma na celu sprawdzenie opanowania całości materiału przerabianego przez dłuższy czas. W przypadku obu sposobów oceniania uczniowie powinni być poinformowani o zakresie umiejętności i materiału, który będzie sprawdzany, oraz o sposobie kontroli i oceny.

Ocena powinna:

- dotyczyć konkretnych osiągnięć ucznia,
- wynikać z kryteriów znanych uczniom i nauczycielowi,
- dostarczać maksymalnej ilości informacji o jakości pracy ucznia,
- motywować
- brać pod uwagę uzdolnienia i postępy ucznia.

W przypadku ocen bieżących i okresowych stosowane należy punktację przyjętą przez Gimnazjum nr 7 im. gen. Tadeusza Bora Komorowskiego w Grudziądzu:

Oceny bieżące i oceny klasyfikacyjne roczne i roczne ustala się według następującej skali:

- stopień celujący 6,
- stopień bardzo dobry 5,
- stopień dobry 4,
- stopień dostateczny 3,
- stopień dopuszczający 2,
- stopień niedostateczny 1.

Ustala się następujący sposób oceniania prac punktowanych:

- 0%-30% niedostateczny,
- 31%-50% dopuszczający,
- 51%-74% dostateczny,
- 75%-90% dobry,
- 91%-100% bardzo dobry.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełni wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto wykona dodatkowe zadanie wymagające stosowania rozwiązań nietypowych.

6.2. Kryteria oceniania

Ocena celująca

- * Uczeń czyta uproszczone lektury w oryginale.
- * Uczeń samodzielnie poszerza wiedzę na temat kultury krajów obszaru języka angielskiego (po polsku oraz po angielsku w materiałach adaptowanych np. w czasopiśmie ze słowniczkiem).
- * Oceny cząstkowe i bieżące wskazują na wysoki poziom przygotowania do zajęć.

- * Uczeń zdecydowanie wyróżnia się na tle grupy pod względem opanowania czterech sprawności językowych: pisania, rozumienia tekstu czytanego, rozumienia ze słuchu i mówienia.
- * Uczeń systematycznie i dobrze wykonuje zadania domowe oraz ćwiczenia zawarte zarówno w podręczniku, jak i w zeszytach ćwiczeń.
- * Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania (projekty, własne inicjatywy związane z nauką języka angielskiego, prezentacje, gazetki itd).
- * Uczeń uczestniczy w olimpiadach, konkursach zagranicznych, krajowych, lokalnych, szkolnych.

Ocena bardzo dobra

- * Uczeń rozwija wszystkie cztery sprawności językowe w stopniu równomiernym.
- * Bardzo dobrze zna słownictwo i struktury gramatyczne nabyte w toku nauczania i prawidłowo ich używa.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka potrafi przekazywać, zrozumieć i odtworzyć informacje w zakresie materiału odpowiadającego swojemu poziomowi językowemu.
- * Reaguje na poprawiane przez nauczyciela błędy zarówno w pisowni, jak i w mówieniu (to znaczy, stara się je zrozumieć i pamiętać wersje poprawne).
- * Jest w stanie poprawić własne błędy w mówieniu, pisaniu i ćwiczeniach gramatycznych.
- * Uczeń potrafi samodzielnie zaprezentować wyniki własnej pracy, wypowiada własne zdanie, nawiązuje do obyczajowości polskiej i krajów anglojęzycznych.
- * Oceny czystkowe i bieżące wskazują na bardzo dobry poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dobra

- * Choć rozwija cztery sprawności, jest wyraźny, to jednak nie w stopniu równomiernym. Uczeń np. gorzej pisze (forma, ortografia), niż mówi lub rozumie tekst czytany lub słuchany.
- * Zna słowa i struktury gramatyczne nabyte w toku nauczania i używa ich, choć z drobnymi błędami.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka potrafi z reguły przekazywać, zrozumieć i odtworzyć informacje w zakresie materiału odpowiadającego swojemu poziomowi językowemu, choć czasem wymaga to dodatkowych wyjaśnień ze strony rozmówcy i słuchającego.
- * Zazwyczaj reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.
- * Zazwyczaj potrafi zidentyfikować własny błąd i go poprawić.
- * Oceny czystkowe i bieżące wskazują na dobry poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dostateczna

- * Uczeń rozwija cztery sprawności językowe w stopniu nierównomiernym, ma dodatkowo problemy w obróbce niektórych z nich, np. mówienie, ale nie zawsze rozumiałe, na ogół rozumie tekst czytany, ale brak umiejętności odgadywania znaczeń struktur, fraz lub słownictwa z kontekstu powoduje, że pewne fragmenty są dla niego zupełnie niezrozumiałe.
- * Raczej zna struktury gramatyczne i słownictwo nabyte w toku nauczania i używa ich w miarę sprawnie lub zna je dość dobrze, lecz nie używa w mowie i piśmie.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka stosuje wypowiedzi proste i krótkie, oczekując podobnych ze strony rozmówcy. Sporadycznie nie dostrzega jednak do komunikacji.
- * Czasem reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.

- * Raczej umie poprawić błędy, jeśli jest zasygnalizowany przez nauczyciela.
- * Oceny czystkowe i bieżące wskazują na dostateczny poziom przygotowania do zajęć.

Ocena dopuszczająca

- * Uczeń rozwija cztery sprawności językowe w stopniu ograniczonym, bazując raczej na umiejętnościach nabytych we wcześniejszym stadium nauki.
- * Zna niektóre struktury gramatyczne i słownictwo nabyte w toku nauczania i używa ich, jednak czasami nawierzchnie komunikacji jest niemożliwe.
- * W kontakcie z rodzimym użytkownikiem języka stosuje wypowiedzi bardzo proste i krótkie, oczekuj podobnych ze strony rozmówcy.
- * Rzadko reaguje na błędy poprawiane przez nauczyciela.
- * Raczej nie jest w stanie zidentyfikować własnego błędów.
- * Oceny czystkowe i bieżące wskazują na niski poziom przygotowania do zajęć i niesystematyczność.

Ocena niedostateczna

- * Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami edukacyjnymi na poziomie grupy, w której się znajduje.

6.3. Techniki kontroli i oceny postępów uczniów

Poniżej przedstawiono przykładowe techniki kontroli bieżącej i okresowej osiągnięć ucznia. Przed poddaniem ucznia kontroli, należy go o tym uprzedzić oraz poinformować o powtórzeniu materiału. Należy się więc upewnić, czy uczniowie rozumieją i pamiętają materiał, który będzie sprawdzany. Służą temu lekcje powtórzeniowe, powtórzenia dodatkowe, powtórzenia wyczerpujące oraz wypracowania.

Sprawdzając znajomość **słownictwa**, można zastosować następujące techniki:

- podawanie antonimów,
- grupowanie słów według kategorii,
- określenie definicji ze słowem,
- parafrazowanie,
- podawanie definicji słowa,
- tłumaczenie,
- podawanie synonimów,
- uzupełnianie luk w tekście lub zdaniu.

Sprawdzając znajomość **gramatyki**, można zastosować następujące techniki:

- dobieranie struktur do sytuacji przedstawionych obrazkami,
- parafrazowanie,
- układanie pytań i odpowiedzi,
- test wielokrotnego wyboru,
- tłumaczenie,
- transformacje,
- układanie zdania z rozsypanych wyrazów,
- uzupełnianie luk w zdaniu odpowiednimi formami słowa,
- wyszukiwanie i poprawianie błędów.

Sprawdzaj c umiej tno **mówienia** na zastosowa nast puj ce techniki:

- dialogi,
- dyskusje,
- elementy technik dramowych (odgrywanie ról, sprzecznia),
- opisywanie (osób, rzeczy, wydarzeń)
- parafrazowanie czyjej wypowiedzi,
- porównywanie (osób, wydarzeń itd),
- sprawozdania/relacje (z wydarzeń np. sportowych),
- streszczenia (czytanki, artykułu).

Ocena powinna bra pod uwag nie tylko stopie przyswojenia wiedzy i opanowania umiej tno ci, lecz tak e mo liwo ci ucznia i poczynione przez niego post py. Bardzo wa ne jest ocenianie umiej tno ci komunikowania si ustnego, które motywuje uczniów do wiczenia j zyka w mowie. Uczniowie, którzy mówią dobrze, ale pisz testy słabo, nie b d c ocenianymi za umiej tno mówienia, byliby dyskryminowani. Mówienie oceniamy kategoriach: płynno , poprawno , bogactwo struktur i słownictwa, wymowa.

Sprawdzaj c umiej tno **rozumienia tekstu czytanego** (*reading comprehension*), mo na zastosowa

nast puj ce techniki:

- czytanie fragmentów tekstu z ich wizualną reprezentacją (zdjęcie, rysunek),
- podkreślanie akapitów,
- odpowiadanie na pytania ogólne i szczegółowe do tekstu,
- zadania typu prawda/fałsz,
- test wielokrotnego wyboru,
- uzupełnianie luk,
- wyszukiwanie i poprawianie błędnych informacji,
- wyszukiwanie wskazanych informacji w tekście,
- parafrazowanie.

Sprawdzaj c umiej tno **pisania**, mo na zastosowa nast puj ce techniki:

- dyktando,
- tekst sterowany (na podstawie w nim zawrte wskazane informacje, np. w notatce kolegi/kole anki),
- uzupełnianie i dokonywanie zmian w zdaniach, akapitach, historyjkach,
- wypowiedź ustna w różnorodnej formie i o różnej długości (opis, notatka, list, wypracowanie, dialog, streszczenie, recenzja itd).

Sprawdzaj c umiej tno **rozumienia ze słuchu** (*listening comprehension*), mo na zastosowa nast puj ce techniki:

- odpowiadanie na pytania ogólne i szczegółowe do słyszanego tekstu,
- parafrazowanie,
- reagowanie niewerbalne (poprzez rysunek, czynności),
- zadania typu prawda/fałsz,
- uzupełnianie luk usłyszanej informacji ,
- wywniesienie kontekstu wypowiedzi (nastawienie, intencje, miejsce pobytu, wiek itd osoby mówiącej).

Sprawdzaj c umiej tno rozumienia ze słuchu, mo na zastosowa technik tzw. słuchania biernego. Polega ona na rysowaniu przez uczniów obrazków na dowolny temat w

czasie słuchania tekstu czytanego przez nauczyciela lub odtwarzanego elektronicznie. Przed wykonaniem wiczenia uczniowie nie otrzymują żadnych poleceń, natomiast po odsłuchaniu tekstu nauczyciel zadaje im pytania odnoszące się do tego, co usłyszeli. Najczęściej wyniki są bardziej zadowolające niż w przypadku słuchania aktywnego. Uwaga uczniów koncentruje się całkowicie na tym, czego słuchają, a pomagają im w tym wykonywanie czynności manualnej, jak jest rysowanie. Po wykonaniu zadania dobrze jest odnieść się krótko do wykonanych rysunków.

6.4. Samoocena

Nauczyciel powinien stwarzać warunki do tego, aby uczniowie stawiali się świadomymi i współodpowiedzialnymi uczestnikami procesu uczenia się. Dzięki temu nie będą obawiać się ryzyka popełnienia błędów ani nie zniechęcą się nimi. W razie potrzeby poproszą o pomoc, będą korzystały z najbardziej odpowiadających im strategii i technik uczenia się, będą wiedziały, że nie muszą znać znaczenia każdego słowa w tekście, aby je zrozumieć, oraz to, jak planować, kontrolować i oceniać własny proces nauki języka. Zgodnie z nowoczesnymi trendami nauczania języka obcego niezbędnym elementem wykorzystywanym na lekcjach języka angielskiego w gimnazjum powinno być portfolio, wzorowane na istniejącym Europejskim Portfolio Językowym. Portfolio językowe to osobisty dokument ucznia, który ma służyć prezentacji umiejętności językowych, a także jego doświadczeń interkulturowych w różnych okresach nauki. Uczeń na kartach specjalnie opracowanego do tego celu dokumentu przedstawia swoje osiągnięcia w zakresie określonych celami nauki. Portfolio odzwierciedla przebieg nauki szkolnej i pozaszkolnej, stanowi więc świadectwo rozwoju jednostki w procesie uczenia się, który tak naprawdę powinien trwać przez całe życie.

7. OCENA PRACY NAUCZYCIELA

Proces uczenia się jest związany zarówno z uczniem, jak i z nauczycielem. Wskazane jest, aby nauczyciel również poddawał się ocenie. Dobrze jest więc od czasu do czasu zapytać uczniów, czy podobała im się lekcja, czy interesuje ich dany materiał, co stwarza problemy, czy chcieliby zmian (dotyczących rodzaju wiczeń, ilości zadań, tempa nauki itd). Taka analiza może ułatwić i polepszyć pracę zarówno nauczyciela, jak i ucznia. Bardzo duże znaczenie w ocenie pracy nauczyciela mają tzw. lekcje otwarte, na które nauczyciel zaprasza innych nauczycieli. Ich komentarze, wymiana opinii mogą bardzo pomóc w udoskonaleniu warsztatu pracy nauczyciela. Autoobserwacja jest kolejnym, niezbędnym elementem poznania samego siebie. Można w tym celu stosować nagrywanie swoich lekcji (fonia, fonacja i wizja), aby potem przeanalizować własne zachowania w relacji z uczniami. Inną metodą jest stosowanie kwestionariuszy (proponujemy poniżej). Można je wykorzystać również podczas lekcji otwartych do porównania opinii i omówienia ich.

Przykładowy kwestionariusz

J ZYK ANGIELSKI

Data:.....
Szkoła:.....
Klasa: ..... temat:.....
Nauczyciel:.....
Obserwator:.....

Uwaga: W przypadku wyboru 2 lub 3 należy krótko skomentować symbole do wykorzystania:

- 5 – wyjątkowo
- 4 – bardzo dobre
- 3 – wymaga poprawy
- 2 – nieodpowiednie

Zajęcia hospitowane – kryteria:

<i>Treść</i>	<i>Miejsce na oceny</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. poprawne użycie języka angielskiego 2. zasadność użycia języka polskiego 3. cele lekcji (w jakim stopniu zostały osiągnięte) 4. różnorodność technik, metod, respektowanie różnych stylów uczenia się 5. użycie pomocy naukowych (jakoś, odpowiedni dobór) 6. logiczny układ lekcji 7. materiał jasno wytłumaczony 8. jasne instrukcje 9. tempo 10. atmosfera na lekcji (chęć do pracy, współpraca uczniów) 11. wiczenie różnych sprawności i funkcji językowych 12. reagowanie na błędy ucznia (wymowa, słownictwo, gramatyka, pisownia intonacja itd) 13. informacja zwrotna (<i>feedback</i>) 14. nauka w kontekście 15. poziom języka i materiału dostosowany do poziomu uczniów 16. dyscyplina (nauczyciel zapewnia odpowiednie warunki do wykonywania zadań) 17. zaangażowanie uczniów 18. utrzymywanie uwagi uczniów 19. reagowanie na potrzeby i pytania uczniów 20. zachęcanie do wypowiedzi (<i>prompting</i>) 21. kultura osobista: sposób karcenia, pochwały, dziękowania, prośby itd 22. kontakt z klasą 23. punktualność (początek i zakończenie) 24. monitorowanie 25. stosowanie limitów czasu do zadań 26. kierowanie pracą klasy (<i>classroom management</i> – <i>group/pair/individual work</i>) 27. pytania pomocnicze (<i>elicitation</i>) 	